VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lausunto

19.8.2021

VN/9945/2021
VN/9945/2021-VM-20

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

VM; OKM:n lausuntopyyntö VM:lle HE:stä valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain muuttamiseksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksen tavoitteena on täsmentää oppilaiden ja opiskelijoiden yksilöintiin käytettävän oppijanumeron käyttöä koskevaa sääntelyä, päivittää opetustoimialan tietovarantoja koskevaa sääntelyä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, tiedonhallintalaki) mukaiseksi, sekä tuoda valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettu laki soveltumaan myös Helsingin eurooppalaiseen kouluun. Muutosten on tarkoitus tulla pääosin voimaan alkaen 1.1.2022. Muutoksilla ei esityksen mukaan olisi vaikutuksia valtiontalouden kehyksiin tai talousarvioon, vaan muutokset tehtäisiin niiden rajoissa.

Oppijanumeron käyttöä koskevat sääntelyehdotukset

Oppijanumero on henkilön yksilöivä tunniste, joka annetaan henkilölle, kun tämän tietoja käsitellään Opetushallituksen yhteisessä tietovarannossa. Tietovaranto muodostuu mm. opiskelijavalintarekisteristä, ylioppilastutkintorekisteristä ja korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta. Oppijanumeroa käytetään henkilötunnuksen sijaan, koska kaikille henkilöille, joiden tietoja on tarpeen käsitellä, ei ole nykysääntelyn puitteissa mahdollista antaa henkilötunnusta, ja lisäksi koska henkilötunnuksen käsittelyä halutaan tietosuojasyistä minimoida.

Oppijanumeron käyttö henkilötunnuksen rinnalla yksilöivänä tunnuksena on ymmärrettävää ja perusteltua, mutta ei kuitenkaan täysin ongelmatonta. Julkisen hallinnon tietovarannot voivat pirstaloitua, jos henkilön kaikkia tietoja ei voida täysin luotettavasti yksilöidä ja yhdistää eri tietovarannoista. Henkilön eri tietovarannoissa olevien tietojen yhdistämisen kannalta olisi tärkeää pystyä siis jatkossakin tunnistamaan ne henkilöt, joilla on henkilötunnus tai jotka myöhemmin saavat henkilötunnuksen, ja

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Valtiovarainministeriö PL 28 00023 Valtioneuvosto	 Snellmaninkatu 1 A Helsinki	 29 516 001 35 829 516 001		 valtiovarainministerio@vm.fi

kytkeä oppijanumero ja henkilötunnus toisiinsa. Tältä osin olisi myös edistettävä täysin automaattisia prosesseja.

Kuten esityksen luonnoksessakin on todettu, valtiovarainministeriössä on käynnissä henkilötunnuksen uudistamisen hanke. Hankkeen tarkoituksena on muun ohella kehittää yksilöintijärjestelmää palvelemaan nykyistä paremmin ulkomaalaisten asiointitarpeita. Valtiovarainministeriö ehdottaa sen selvittämistä, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala toimisi uuden yksilöintitunnuksen pilottikäyttäjänä, jolloin voitaisiin varmistua siitä, että sektori- ja tietojärjestelmäkohtaisten yksilöintitunnusten ja asiakasnumeroiden kytkeminen toisiinsa onnistuu mahdollisimman tehokkaasti.

Tietojen luovuttamistapaa koskevat sääntelyehdotukset

Esityksen luonnoksessa ehdotetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia, perusopetuslakia, lukiolakia sekä ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia muutettavaksi niin, että niissä käytetyt käsitteet olisivat yhtenäisiä tiedonhallintalain käsitteiden kanssa. Käsite ”tekninen käyttöyhteys” korvattaisiin tiedonhallintalain mukaisesti ”teknisellä rajapinnalla” ja ”katseluyhteydellä”. Lisäksi lakeihin lisättäisiin tietojen sähköisen luovutustavan osalta informatiiviset viittaukset tiedonhallintalain 22 ja 23 §:ään. Valtiovarainministeriö pitää ehdotettuja muutoksia perusteltuina.

ICT-johtaja, ylijohtaja Jarkko Levasma

Erityisasiantuntija Antti Helin

Liitteet

Jakelu OKM LAMOS Strategisen ohjauksen vastuualue, Sami Aalto

Tiedoksi